

บทบาทของพ่อล่ำในฐานะผู้ให้คำปรึกษาครอบครัวของชาวผู้ไท กรณีศึกษา: บ้านกุดหว้า
อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

The Puthai Porlarm's Role as a Family Counselor: A Case Study of Kudwa Village,
Kuchinarai District, Kalasin Province

กนกลักษณ์ ศรีสุข (Kanoklak Srisuk)* ดร.ชาลิสา โพนินมแดง (Dr. Chalisa Phonimdaeng)**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1.บทบาทของพ่อล่ำในฐานะผู้ให้คำปรึกษาครอบครัวที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของลูกล่ำหลังการแต่งงานของชาวผู้ไท 2.กระบวนการให้คำปรึกษาของพ่อล่ำในการให้คำปรึกษาครอบครัวชาวผู้ไท และ 3.เทคนิควิธีการให้คำปรึกษาของพ่อล่ำในการให้คำปรึกษาครอบครัวชาวผู้ไท ผลการศึกษาพบว่า 1.พ่อล่ำมีบทบาทเป็นผู้ให้คำปรึกษาครอบครัวแต่งงานชาวผู้ไทโดยเป็นผู้ให้คำปรึกษาในการดำรงชีวิตคู่ การครองเรือนการใช้ชีวิตคู่สมรสให้ราบรื่นตลอดจนเป็นผู้ให้คำแนะนำในการประกอบอาชีพให้ความช่วยเหลือทางด้านแรงงานและการเงิน 2.พ่อล่ำมีกระบวนการในการให้คำปรึกษาคือการสร้างสัมพันธภาพ การสำรวจปัญหาหรือรวบรวมข้อมูล กำหนดเป้าหมาย ดำเนินการช่วยเหลือและติดตามผลการช่วยเหลือ 3.พ่อล่ำมีเทคนิคและวิธีการในการคือการสร้างความสัมพันธ์ การสร้างข้อตกลงเบื้องต้น การตั้งเป้าหมาย การตั้งคำถาม การออกคำสั่งหรือแนะนำ การมอบหมายงาน การการกระตุ้นให้กำลังใจและการประพุดติตเป็นแบบอย่างที่ดีรวมทั้งใช้หลักธรรมความเมตตาในการให้คำปรึกษาแก่ลูกล่ำ

ABSTRACT

This research is a qualitative research. The objectives is to study: 1) Polarm's role as a family counselor affecting the Looglarm's life after Puthai people's marriage, 2) Polarm's counseling process in advising Puthai Families, and 3) Polarm's counseling method and technique in advising Puthai Families. The research findings found that: 1. Polarm's played one's role as a marriage counselor for Puthai people by counseling the peaceful couple life, householders, married couple life as well as advising for earning one's living. Polarm also helped in laboring and financial problem. 2. Polarm used the counseling process by developing relationship, surveying the problem, setting the goal, helping and following up. 3. Polarm used the counseling technique and method based on one's own prior married experience, for instance, developing relationship and basic agreement, goal setting, questioning, ordering or guiding, household work assigning, stimulating or encouraging and being role model, and using the dharma as well as mercy principles in counseling for Looglarms.

คำสำคัญ : พ่อล่ำ กระบวนการให้คำปรึกษา เทคนิคการให้คำปรึกษา

Key Words : Polarm, Counseling process, Counseling method and technique

*นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

**อาจารย์ สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทนำ

การหย่าร้างถือเป็นปัญหาสำคัญของครอบครัว เพราะครอบครัวถือเป็นสถาบันหนึ่งในสังคมและเป็นสถาบันแรกสุดในการขัดเกลาคนในสังคม หากครอบครัวมีความอบอุ่นชีวิตสมรสราบรื่นสมาชิกในครอบครัวย่อมมีความสุข ส่งผลทำให้สังคมส่วนรวมมีความสงบร่มเย็นตามมา หากในครอบครัวมีความแตกแยกมุ่งทำร้ายกัน สังคมส่วนรวมจะเกิดปัญหาตามมาเพราะสมาชิกแต่ละคนในครอบครัวล้วนเป็นสมาชิกในสังคมใหญ่ มีการสัมพันธ์กับบุคคลอื่น โดยเฉพาะเด็กเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากการขัดแย้งในครอบครัว เด็กอาจได้รับความรักความอบอุ่นจากครอบครัวไม่เพียงพอทำให้สร้างปัญหาต่างๆตามมาได้ ปัญหาครอบครัวเป็นปัญหาที่เกิดจากความขัดแย้งภายในครอบครัว หรือความรุนแรงภายในครอบครัว เช่นสามีหรือภรรยา นอกใจ นำไปสู่ปัญหาการหย่าร้าง ปัญหาคู่รัก เกิดจากความไม่เข้าใจกัน หึงหวงหรือมีคนรักมากไม่สามารถตัดสินใจจะรักใคร่ดี และบางคนมีความรู้สึกเป็นปมค้อยที่ไม่มีคนรัก สำหรับปัญหาการสื่อสารในครอบครัว เป็นความไม่เข้าใจของคนในครอบครัวและไม่มีวิธีการที่เหมาะสม ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างพ่อ แม่ ลูก ญาติพี่น้อง(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2548) เมื่อใดก็ตามที่เกิดปัญหาครอบครัวหรือสมาชิกในครอบครัวไม่สามารถแก้ปัญหาที่ยุ่งยากได้ เช่นความขัดแย้งกันในครอบครัว การไม่ยอมรับกันและกัน การไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่และโครงสร้างของครอบครัว สมาชิกในครอบครัวจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือ การให้คำปรึกษาครอบครัว การทำความเข้าใจกับสมาชิกในครอบครัว จะทำให้สมาชิกในครอบครัวได้เรียนรู้ปัญหาของตนและครอบครัวของตน ได้พัฒนาสัมพันธภาพภายในครอบครัวและจัดการกับความขัดแย้งภายในของบุคคลในครอบครัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ(อรพรรณ, 2553) การให้คำปรึกษาครอบครัว (Family Counseling) เป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือครอบครัวทั้งครอบครัว โดยเฉพาะคนใดคนหนึ่งที่กำลังมีปัญหา โดยปฏิบัติต่อครอบครัวในฐานะระบบๆหนึ่ง เพื่อให้ครอบครัวทำหน้าที่อย่างเหมาะสม ในการพัฒนาสมาชิกในครอบครัวให้มีความเป็นตัวของตัวเอง สามารถสร้างสัมพันธภาพและปรับตัวได้ดีทั้งในครอบครัวและสังคม(ชูวิทย์, 2549)

พ่อล่ำเป็นบุคคลสำคัญในชีวิตครอบครัวของชาวผู้ไท เพราะพ่อล่ำมีบทบาทสำคัญในด้านต่างๆไม่ว่าจะเป็น ผู้ให้คำปรึกษาครอบครัว ผู้ให้ความรู้การประกอบอาชีพและการครองคู่ครองเรือนพ่อล่ำจะได้รับการยกย่องจากคนในสังคมจึงได้มีผู้มาขอให้พ่อล่ำ เมื่อพ่อล่ำมีลูกหลานหลายคนย่อมมีการสร้างครอบครัวให้ใหญ่ขึ้น ในสมัยยุคเริ่มแรกของการอพยพมาชาวผู้ไทถือเป็นชนกลุ่มและการมีลูกหลานถือเป็นกุศโลบายในการสร้างครอบครัวให้เข้มแข็งอย่างหนึ่งประเพณีวัฒนธรรมการแต่งงานแบบมีพ่อล่ำถือเป็นประเพณีที่ดั้งเดิมของชาวผู้ไท เป็นการสร้างครอบครัวให้เข้มแข็ง สงบ ลดการทะเลาะเบาะแว้งลดการขัดแย้งกันในครอบครัวและในสังคมตามมามีครอบครัวที่สงบ มีที่ปรึกษา มีที่พึ่งพิง มีการขัดเกลาอบรมบ่มนิสัยการเคารพผู้ใหญ่ การอบน้อมถ่อมตน ล้วนเป็นสิ่งที่ดีต่อคนในชุมชนซึ่งเกิดจากครอบครัวเป็นพื้นฐาน

จากความสำคัญของครอบครัว การลดความขัดแย้งในสังคม ผู้วิจัยสนใจศึกษา บทบาทของพ่อล่ำในฐานะผู้ให้คำปรึกษาครอบครัวที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของลูกหลานหลังการแต่งงานของชาวผู้ไทบ้านกุดหว้า ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อเป็นแนวทางในการให้คำปรึกษาครอบครัวต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบทบาทของพ่อล่ำในฐานะผู้ให้คำปรึกษารอบครัวที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของลูกล่ำหลังการแต่งงานของชาวผู้ไทบ้านกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษากระบวนการให้คำปรึกษา ของพ่อล่ำในการให้คำปรึกษารอบครัวชาวผู้ไทบ้านกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
3. เพื่อศึกษาเทคนิควิธีการให้คำปรึกษา ของพ่อล่ำในการให้คำปรึกษารอบครัวชาวผู้ไทบ้านกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

วิธีการวิจัย

การศึกษาเรื่องบทบาทของพ่อล่ำในฐานะผู้ให้คำปรึกษารอบครัวของชาวผู้ไทบ้านกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นการศึกษาวิจัยแบบเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยและขั้นตอนดังนี้

ขอบเขตการศึกษา

1. พื้นที่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือบ้านกุดหว้า ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
2. ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 2 คน พ่อล่ำ จำนวน 15 คน ลูกล่ำ จำนวน 15 คน และ บุคคลทั่วไปในชุมชนกุดหว้า 30 คน
3. ระยะเวลาในการศึกษา เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ.2558 ถึงเดือน เมษายน 2559 รวมเป็นระยะเวลา 12 เดือน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม แบบสนทนากลุ่ม ซึ่งแบบสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสร้างขึ้นเองโดยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้วจึงนำไปเก็บข้อมูลในพื้นที่การทำวิจัย โดยผู้วิจัยได้แบ่งหัวข้อการสัมภาษณ์เป็น 2 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพ่อล่ำ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัย

1.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษารอบครัว

1.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและประเพณีชาวผู้ไท

2. เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยได้ดำเนินการดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) ผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย ปราชญ์ชาวบ้าน

พ่อล่ำ ลูกล่ำ และบุคคลทั่วไป จำนวน 62 คน

2.2 การสังเกต (Observation)

การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) คือการเข้าไป

สังเกตการณ์ต่างๆในงานแต่งงานโดยผู้วิจัยได้สังเกตบทบาทของพ่อล่ำในพิธีแต่งงาน เพื่อให้ได้ข้อมูลหลากหลายมากขึ้น

2.3 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussions) โดยผู้วิจัยได้ทำการสนทนากลุ่มดังนี้ มีผู้เข้าร่วมสนทนาคือ ลูกล่ำ พ่อล่ำ บุคคลทั่วไป ผู้วิจัยได้ร่วมสนทนาหาข้อมูลและข้อสรุปของกลุ่ม เพื่อนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์หาข้อสรุปให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลที่ได้จากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการศึกษาข้อมูลจากการศึกษาภาคสนาม แล้วได้ทำการจำแนกข้อมูลออกเป็นประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้และทำการ ตรวจสอบข้อมูล ว่ามีเนื้อหา มีความถูกต้อง สมบูรณ์ ครบถ้วนเพียงพอหรือไม่หากพบประเด็นที่ยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ผู้วิจัยก็จะทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากขึ้น ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1.การวิเคราะห์เบื้องต้น เป็นการจำแนกข้อมูลที่วิเคราะห์ตามความเหมาะสมของข้อมูล เช่น ความเป็นมาของพ่อล่ำ บทบาทหน้าที่ของพ่อล่ำ

2 การวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎี เป็นการนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ตามหลัก โดยเฉพาะทฤษฎีการให้คำปรึกษาครอบครัวในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาบทบาทของพ่อล่ำในฐานะผู้ให้คำปรึกษารอบครัวของชาวผู้ไทบ้านกุดหว้า ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัย ได้ทำการศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสังเกต การสนทนากลุ่ม มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยใช้แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล แล้วจึงนำเสนอข้อมูลที่ได้นำสรุปและอภิปรายผลในเชิงเนื้อหาวิเคราะห์ (Content Analysis)

ผลการวิจัย

จากการวิจัยสรุปได้ดังนี้

บทบาทของพ่อล่ำในฐานะผู้ให้คำปรึกษารอบครัวชาวผู้ไทหลังแต่งงาน

1. ทำหน้าที่ดูแลอบรมสั่งสอนให้ชีวิตครอบครัวของลูกล่ำให้ราบรื่น ไม่ให้มีเรื่องทะเลาะกันกระทบกระทั่งกัน คอยดูแลประคับประคองชีวิตคู่สมรสอยู่ห่างๆให้ความรักความอบอุ่นเหมือนพ่อแม่

2.ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาในด้านความเป็นอยู่ให้ความช่วยเหลือเมื่อลูกล่ำเดือดร้อนไม่ว่าจะเป็นเรื่องค่าใช้จ่ายต่างๆในยามที่ลูกล่ำขาดทุน

3.ทำหน้าที่สั่งสอน เมื่อลูกล่ำทำผิดคิดมีการล่วงละเมิดต่อญาติผู้ใหญ่ฝ่ายหญิง พ่อล่ำถือเป็นหน้าที่เพราะได้รับการถ่ายทอดการอบรมมาจากญาติผู้ใหญ่ฝ่ายหญิงหรือลูกตามาก่อนแล้วในวันแต่งงาน

4. ทำหน้าที่เป็นผู้ห้ามปราม ประนีประนอม หากมีการทะเลาะเบาะแว้งกันระหว่างคู่สมรสหรือลูกล่อ ล่อมถือเป็นบุคคลที่อยู่ตรงกลางระหว่างคู่สมรสไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

ขั้นตอนการให้คำปรึกษา

1. การสร้างสัมพันธภาพ (ดวงมณี, 2553) เมื่อลูกล่อมมีปัญหาปรึกษาพ่อล่อม พ่อล่อมสร้างสัมพันธภาพโดยการได้ตามสารทุกข์ สุกดิบของลูกล่อมว่าเป็นอย่างไร ไปไหนมา หิวข้าวไหมหรือชวนคุยเรื่องทั่วไปก่อน

2. การสำรวจปัญหาหรือรวบรวมข้อมูล (ดวงมณี, 2553) เมื่อคุยกันได้พอสมควรแล้ว พ่อล่อมก็จะถามว่ามีอะไร ไม่สบายใจอย่างไรให้เล่าให้ฟัง เมื่อเป็นพ่อเป็นลูกกันแล้วให้เปิดใจเล่าเรื่องราวต่างๆ ให้ฟังจะได้ช่วยเหลือ

3. กำหนดเป้าหมาย ระบุวัตถุประสงค์ (วัชร, 2525) พ่อล่อมและลูกล่อมได้ปรึกษาหารือกันร่วมกันที่จะแก้ปัญหา ให้ปัญหาหมดไปด้วยวิธีการต่างๆ เช่น หากลูกล่อมมีปัญหาเรื่องทำงานมีแรงงานหรือค่าจ้างไม่เพียงพอ ก็มีการกำหนดและแก้ปัญหาาร่วมกัน

4. การดำเนินการช่วยเหลือลูกล่อม (ดวงมณี, 2553) หากลูกล่อมได้เล่าเรื่องราวต่างๆ ให้พ่อล่อมฟังแล้วพ่อล่อมสามารถให้ความช่วยเหลือลูกล่อมได้ตามความเหมาะสม

5. ติดตามผลการช่วยเหลือ (วัชร, 2525) พ่อล่อมอาจติดตามผลโดยการสอบถามญาติหรือเพื่อนบ้านลูกล่อม

เทคนิคการให้คำปรึกษารอบครัว

1. การสร้างความสัมพันธ์กับครอบครัว (วิไลลักษณ์, 2556) ซึ่งพ่อล่อมได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวลูก ล่อม สร้างความไว้วางใจแก่ลูกล่อมไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ว่าใครจะถูกละเมิด

2. การสร้างข้อตกลงในเบื้องต้น (อุมาพร, 2544) ในการจะเป็นพ่อล่อมลูกล่อมกันนั้น ก่อนที่จะตกลงปลงใจกัน นั้นพ่อล่อมย่อมได้บอกกล่าวในตอนต้นว่า เมื่อจะให้เป็นพ่อล่อม ลูกล่อมจะต้องให้ความเคารพเชื่อฟัง ถ้าบอกกล่าวกัน ถึงสามครั้ง ครั้งที่สามถือว่าไม่เชื่อฟังกันจะต้องยกเลิกการเป็นพ่อล่อมลูกล่อมกันโดยการคืนเทียนคู่ดอกไม้

3. การตั้งเป้าหมาย (อุมาพร, 2544) เมื่อลูกล่อมมีปัญหาปรึกษาพ่อล่อม พ่อล่อมมีเป้าหมายการช่วยเหลือให้ ลูกล่อมนั้นหมดปัญหาไป มีชีวิตที่มีความสุข ครอบครัวไม่เดือดร้อน

4. การตั้งคำถาม (วิไลลักษณ์, 2556) พ่อล่อมใช้วิธีการตั้งคำถามกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับลูกล่อมให้ลูกล่อมได้คิด วิเคราะห์หาเหตุผลถึงการเกิดปัญหาและช่วยคิดหาวิธีแก้ปัญหาให้คลี่คลาย

5. การออกคำสั่งหรือให้คำแนะนำ (อุมาพร, 2544) เช่น สั่งให้ลูกล่อมเลิกกินเหล้าสูบบุหรี่เพราะลูกล่อมกิน เหล้าสูบบุหรี่เมื่อไหร่แล้วเกิดปัญหาทะเลาะเบาะแว้งกับภรรยา และปัญหาอื่นๆตามมา

6. การมอบหมายงาน (อุมาพร, 2544) เช่น พ่อล่อมมอบหมายให้ลูกล่อมไปฝึกการทำงานร่วมกับคนอื่นที่วัด ประจำหมู่บ้านในเทศกาลต่างๆหรือมอบหมายหน้าที่สำคัญในครอบครัวให้ดูแลลูกหลานให้ดี

7. การแสดงบทบาท (เมธินันท์, 2539) เช่น พ่อล่อมได้แสดงบทบาทพฤติกรรมต่างๆให้ลูกล่อมได้ดูและได้ยึด เป็นแบบอย่าง

8. การกระตุ้นให้กำลังใจ (วิไลลักษณ์, พงพันธ์, 2556) เมื่อลูกล่อมเกิดปัญหาต่างๆ พ่อล่อมจะคอยให้กำลังใจ ไม่ ดูดว่ากล่าว เช่น บอกให้ต่อสู้ คนเราต้องเจออุปสรรคเป็นเรื่องธรรมดา ทุกคนก็ต้องเจอและผ่านไปได้อ้อคน

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาบทบาทของพ่อล่อมในฐานะผู้ให้คำปรึกษารอบครัวของชาวผู้ไทบ้านกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า

1. บทบาทของพ่อล่ำในฐานะผู้ให้คำปรึกษาคบครัว พ่อล่ำมีบทบาทที่ค่อนข้างแน่นอนว่าพ่อล่ำเป็นผู้ใหญ่ฝ่ายเจ้าบ่าวไปสู่อุบัติเหตุทำให้แก่ลูกและวางแผนจัดเตรียมสถานที่ในการจัดงาน บอกว่าแกดูดีพี่น้อง บทบาทในพิธีแต่งงานพ่อล่ำเป็นผู้รับรองความประพฤติของลูกต่อญาติผู้ใหญ่ฝ่ายหญิงในพิธีเช่นเคย (การอบรมสั่งสอนจากญาติผู้ใหญ่ฝ่ายหญิง) บทบาทหลังการแต่งงานเป็นผู้อบรมสั่งสอน ให้คำแนะนำในการครองชีวิตคู่ เมื่อลูกแต่งงานคือการสร้างครอบครัวใหม่ ฝ่ายหญิงและชายต่างมาจากครอบครัวที่แตกต่างกัน การใช้ชีวิตจึงต้องมีการปรับตัวเข้าหากัน พ่อล่ำนั้นถือเป็นพ่อคนที่จึงมีส่วนในการให้คำแนะนำอบรมสั่งสอน คล้ายกับในงานแต่งงานของคนในสังคมทั่วไปที่ในวันแต่งงาน วันส่งตัวเข้าหอคู่แต่งงานจะได้รับคำอวยพรหรือคำแนะนำในการครองชีวิตคู่ แต่การแต่งงานของชาวผู้ไทที่มีพ่อล่ำนั้นไม่เพียงแต่ให้คำอวยพรให้คำแนะนำในวันแต่งงานเท่านั้นแต่พ่อล่ำมีส่วนในการให้คำแนะนำอบรมสั่งสอนตลอดชีวิตของคู่สมรสเพราะถือว่าเป็นครอบครัวเดียวกัน จะดูแลกันไปตลอดเท่าที่ทำหน้าที่เป็นพ่อล่ำ ในการอบรม สั่งสอนของพ่อล่ำนั้นยกตัวอย่างเช่น ลูกล่ำมีปัญหาเรื่องการติดเพื่อนดื่มเหล้า พ่อล่ำจะดักเตือนและสั่งสอน ดังคำกล่าว “ มันละเกิดปัญหาด้วย คอบโคเต๊ะ มันละสร้างมีหีน หลายคนหลายปะ หลายคนหลายความคิด ฮ้อยคนฮ้อยความ เป็นขี้ปะไทบ้านไทเม็งลักกายเขาได้ ลูเมกะมิได้ความสุข มันมีแม่นแนว อย่าเอ็ด ” ซึ่งหมายถึงพ่อล่ำได้ให้คำแนะนำสั่งสอนว่า สิ่งที่ลูกล่ำได้ทำไปนั้นมันไม่ใช่สิ่งที่ดีจะทำให้ครอบครัวแตกแยก ไม่มีความเจริญรุ่งเรือง คนอื่นเขาจะนิทาหลายคนหลายคำพูดหลายคนหลายความคิดร้อยคนร้อยความ การเป็นขี้ปากชาวบ้านไม่ใช่สิ่งที่ดี จะทำให้ฮ้อยอายขายหน้า ลูกเมียไม่มีความสุข อย่าทำ การให้ความช่วยเหลือลูกล่ำในการดำเนินชีวิต ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการครองคู่ การประกอบอาชีพ การอยู่ร่วมกันในสังคมส่วนรวม เช่นครอบครัวลูกล่ำขาดแคลนทุนทรัพย์ในการลงทุนทำนา ลูกล่ำจะขอความช่วยเหลือกับพ่อล่ำซึ่งพ่อล่ำจะต้องช่วยไม่มียังไงพ่อล่ำก็ต้องหาให้เพื่อลูกดังคำที่ว่า “ แก่นล่ำว่ามีมี พ่อมีมีแนวเลอะต้องหาเหื่อ ” หมายถึงถ้าลูกล่ำมาขอความช่วยเหลือเพราะไม่มี ถ้าพ่อไม่มียังงี้ก็ต้องหาให้ได้ เพราะการที่ลูกล่ำมาขอความช่วยเหลือเรื่องทุนนั้นถือว่าเป็นเรื่องที่จำเป็นจริงๆแล้ว พ่อล่ำลดความขัดแย้งของครอบครัว พ่อล่ำถือเป็นพ่อคนสองของลูกล่ำซึ่งลูกล่ำจะให้ความเคารพนับถือมาก เมื่อมีการขัดแย้งกันในครอบครัวของลูกล่ำ พ่อล่ำจะเป็นผู้ไกล่เกลี่ยเป็นคนกลางคอยสอบถามถึงสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นโดยเรียกมาสอบถามทีละคนไม่เรียกมาพร้อมกัน เมื่อได้ทราบถึงสาเหตุแล้วจึงได้ให้คำแนะนำโดยไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ดังคำกล่าวว่า “ ลูเอ๋ย เจ้าเจ๋อเย็นๆเคื่อ เหื่อค้อยเอ็ดค้อยเย็น อย่าว่าวาม เจ้าอย่าหุส้องตาไสหลาย เห็นพะเหลอกะอย่าเว้าไวหลาย เหื่อเอ็ดเจ๋อหนักๆเคื่อ แนวเลอพอวางกะวาง แนวเลอพอถืมได้กะถืม อย่าถื่อสาหาความ เหื่อคดเอา ” หมายถึงพ่อล่ำเตือนสติลูกสะใภ้ล่ำให้ทำใจให้หนักแน่นไม่คอยจับผิดสามีให้รู้จักปล่อยวางและให้รู้จักอดทนเพื่อความสุขของครอบครัว ซึ่งบทบาทของพ่อล่ำนั้นสอดคล้องกับทฤษฎีการให้คำปรึกษาคบครัวเน้นโครงสร้างครอบครัว กล่าวคือเมื่อสมาชิกในครอบครัวต้องมาทำหน้าที่ร่วมกัน จะถูกจัดระบบย่อย แต่ละระบบย่อยมีหน้าที่เฉพาะของแต่ละระบบซึ่งเป็นองค์ประกอบของการทำหน้าที่ของครอบครัว ผู้ให้คำปรึกษามีบทบาทสำคัญคอยกำกับดูแลคนในครอบครัวและมีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวและบางครั้งเป็นผู้สังเกตการณ์ หาสาเหตุปัญหาแล้วช่วยเหลือคนใดคนหนึ่งหรือช่วยทั้งครอบครัว (สุโขทัยธรรมาธิราช, 2548) ดังนั้นเมื่อมีการตกลงเป็นพ่อล่ำให้กับลูกล่ำแล้วถือเป็นการรับลูกล่ำเข้ามาอยู่ในครอบครัวและเป็นสมาชิกของครอบครัวด้วย หน้าที่ของพ่อล่ำในการดูแลบุคคลในครอบครัวย่อมเกิดขึ้น บทบาทหน้าที่ของพ่อล่ำมีลักษณะคล้ายคลึงกับผู้ให้คำปรึกษาคบครัวทั่วไปไปคือเป็นผู้ช่วยเหลือครอบครัวของผู้ที่มาขอคำปรึกษาซึ่งผู้ให้คำปรึกษาต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ (เพ็ญญา, 2555) ในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สมาชิกในครอบครัวสามารถแก้ปัญหาตลอดจนสามารถปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละคนในครอบครัวได้อย่างเหมาะสมและกลมกลืนซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีเหตุผลและอารมณ์

(กาญจนา, 2544) ที่บทบาทของผู้ให้คำปรึกษาต้องให้คู่สมรสคำนึงถึงความคิดของตนเองในแต่ละคนและเมื่อช่วยเหลือแต่ละคนแล้วจึงนำมาสู่การช่วยครอบครัวที่หลัง กล่าวคือพ่อล่ำมบทบาทของพ่อล่ำมในการช่วยเหลือลูกล่ำมนั้นจะเรียกมาพูดคุยที่ละคนสอบถามถึงสาเหตุต่างๆแล้วให้คำแนะนำไปที่ละคนให้ข้อคิดเตือนสติและประสานให้เข้าใจกัน ตัวอย่างเช่น ลูกล่ำมมีปัญหาติดเพื่อนติดผู้หญิง พ่อล่ำมได้ยื่นข่าวไม่ดีจากลูกสะใภ้ล่ำมที่มาเล่าให้ฟัง ก็ได้เรียกลูกล่ำมมาคุยให้ปรับปรุงตัว เมื่อคุยและเตือนสติกันแล้ว ต่อไปก็คุยลูกสะใภ้ล่ำม เตือนสติให้หนักแน่น และให้ข้อคิดให้กลับไปดูแลใส่ใจกันเพื่อให้ชีวิตครอบครัวมีความสุขสอดคล้องกับงานวิจัยของวิบูลย์ รัตนมณี (2551) ที่ศึกษาบทบาทของพ่อล่ำมชาวผู้ไท ผลการวิจัยพบว่าพ่อล่ำมมีบทบาทต่อลูกล่ำมคือ อบรมสั่งสอนให้ข้อคิดเตือนใจ การควบคุมให้ปฏิบัติตามกฎจารีตประเพณี การให้ความช่วยเหลือด้านเงินทองแรงงานต่างๆ และการแนะนำการประพฤติปฏิบัติตัวในการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมซึ่งพ่อล่ำมจะแนะนำลูกล่ำมได้จะต้องเป็นผู้ที่ปฏิบัติตัวเป็นคนดี มีภาวะผู้นำ คอยให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันตลอดระหว่างลูกล่ำมและครอบครัว และตรงกับงานวิจัยของเพ็ญภา กลุณภาค (2547) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาและและการพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกครอบครัวของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าที่ ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัวประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านภารกิจที่สมาชิกรับผิดชอบตามบทบาทและหน้าที่ ด้านการสื่อสารระหว่างสมาชิกในครอบครัว การแสดงออกถึงความผูกพัน ด้านการให้ความช่วยเหลือและการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ด้านการแก้ปัญหาและความขัดแย้งร่วมกัน ด้านเวลาว่างในการทำกิจกรรมร่วมกัน และด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของครอบครัว การให้คำปรึกษาครอบครัวตามทฤษฎีโครงสร้าง มีผลให้การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งตรงกันกับบทบาทหน้าที่ของพ่อล่ำมคือเมื่อพ่อล่ำมได้รับสมาชิกใหม่มาเป็นลูกล่ำมให้อยู่ในความดูแลของตนเองตั้งแต่เริ่มต้น นั่นหมายความว่าพ่อล่ำมจะต้องให้ความดูแลเอาใจใส่ครอบครัวนี้ตลอดไป โดยการให้ความรักความอบอุ่น ดูแลทุกข์สุข รวมทั้งปัญหาต่างๆที่จะเกิดขึ้นตามมาเปรียบเสมือนรับมาไว้ในฐานะที่เป็นลูกคนอีกคนหนึ่ง ความรับผิดชอบของพ่อล่ำมจะต้องหมั่นไปเยี่ยมเยียนถามสารทุกข์สุขดิบ ให้คำแนะนำในการดำเนินชีวิต ชี้แนวทางในการประกอบอาชีพ แนะนำแนวทางในการวางแผนชีวิตครอบครัวไม่ให้เกิดปัญหาด้านต่างๆ(นิคม, 2554)

นอกจากนี้ยังพบว่าวิภาดา (2542) ได้ทำการศึกษาบทบาทเครือญาติของชาวผู้ไทบ้านธาตุ อำเภวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาพบว่าโครงสร้างครอบครัวของชาวผู้ไทบ้านธาตุมีลักษณะเป็นครอบครัวขยายโดยอาศัยการปลูกสร้างบ้านเรือนอยู่เป็นกลุ่มตระกูล โครงสร้างเครือญาติเกิดจากการแต่งงานและเครือญาติโดยสายโลหิต มีการเพิ่มวิถีเครือญาติอีกวิถีคือการแต่งงานแบบมีพ่อล่ำมโดยพ่อล่ำมทำหน้าที่ดูแลให้ความช่วยเหลือครอบครัวคู่สมรสที่แต่งงานใหม่ให้มีชีวิตสมรสที่ราบรื่น ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อล่ำมกับคู่สมรสใหม่มีลักษณะเป็นพ่อลูกกัน ให้ความเคารพนับถือกันตลอดไปซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีระบบครอบครัว (อุมาพร, 2544) กล่าวคือการรวมตัวของระบบย่อยของบุคคลในครอบครัว เกิดเป็นระบบใหญ่ที่มีเขตและการจัดระบบภายใน ระบบครอบครัวจะอยู่ร่วมกันตามลักษณะของความสัมพันธ์ทางสายโลหิต การแต่งงานและความผูกพันอื่นซึ่งสมาชิกมักอยู่ร่วมกันเป็นระยะเวลานาน ครอบครัวเป็นตัวกลางระหว่างความต้องการของสมาชิกในครอบครัวกับความต้องการและหน้าที่รับผิดชอบที่มีต่อสังคมภายนอก

จากการศึกษาบทบาทของพ่อล่ำมในฐานะผู้ให้คำปรึกษาครอบครัวของชาวผู้ไทบ้านกุดหว้า ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่าบทบาทของพ่อล่ำมหลังการแต่งงานของลูกล่ำม คือเป็นผู้ให้คำปรึกษากับลูกล่ำมทั้งในด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ให้การสงเคราะห์ตามสมควร เช่น เงินทองไม่เพียงพอในการใช้จ่าย หรือต้องการสร้างบ้านต่อเติมบ้าน ถ้าพ่อล่ำมพอจะช่วยเหลือได้ก็ช่วยเหลือไปตามอัธยาศัย

ตัวเองและทำหน้าที่ในการดูแลปกครองลูกหลานให้เป็นครอบครัวที่ราบรื่น ไม่ระหองระแหงกัน ครอบครัวลูกหลานจะต้องอยู่ดีมีสุข ไม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน โดยพ่อลำนคอยประทับประคองอยู่ห่างๆ (นำชัย, 2538) คอยช่วยเหลือเกื้อกูลอบรมสั่งสอน ทำหน้าที่เป็นพ่อคนที่สองของลูกหลาน

2. ผลการวิจัยเพื่อศึกษากระบวนการให้คำปรึกษาของพ่อลำนพบว่าวิธีการให้คำปรึกษาของพ่อลำนเป็นกระบวนการที่เกิดจากประสบการณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีการสืบทอดกันมาซึ่งจากการศึกษา บุคคลที่เป็นพ่อลำนนั้นจะต้องเป็นบุคคลที่เป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นผู้ที่มีวาทศิลป์ในการพูดเจรจาในการสร้างความปรองดองมีลำดับขั้นตอน 5 ขั้นตอน คือ 1. มีขั้นตอนของการสร้างสัมพันธ์ภาพ (ดวงมณี, 2553) เช่นเมื่อลูกหลานมีปัญหาเกิดขึ้นพ่อลำนมีการไต่ถามพูดคุยทั่วไปเพื่อให้ลูกหลานเกิดความสบายใจ เช่น “เป็นแนวเลอ กินข้าวมาละบ้อ” “เป็นชะเลอนื้อได้ผอยอยู่ได้ผอกิน” 2. ขั้นตอนการสำรวจปัญหา (ดวงมณี, 2553) พ่อลำนซักถามเรื่องราวต่างๆว่ามีอะไรเกิดขึ้น เรื่องราวเป็นอย่างไร เกิดขึ้นได้อย่างไร พ่อลำนซักถามเรื่องราวต่างๆเพื่อให้ได้ทราบถึงปัญหา เช่น “เป็นแนวเลอคือได้ข่าวว่าพวสาวหลายเทห์” “ไปทางเลอนื้อ คือได้ยินว่าไปเทวคูป้อ” 3. ขั้นตอนกำหนดเป้าหมาย ระบุวัตถุประสงค์ (วัชร, 2525) พ่อลำนมีจุดมุ่งหมายให้ครอบครัวของลูกหลานมีความสุขไม่มีการขัดแย้งมีความราบรื่นในการดำเนินชีวิตจึงมีเป้าหมายให้ปัญหานั้นๆหมดไปหรือคลี่คลายไปในทางที่ดีเช่นครอบครัวลูกหลานมีปัญหาเรื่องการติดเพื่อนคิดเหล้าของลูกหลาน พ่อลำนก็มีเป้าหมายคือให้ลูกหลานลดการดื่มเหล้าและลดการเที่ยวเตร่กับเพื่อนให้ได้ ดังคำที่ว่า “เพื่อเหือครอบครัวอยู่ดีมีสุข เขาต้องช้อยเควแก้ปัญห และปรับปรุงโตไปน้าเคว” 4. ขั้นตอนการดำเนินแก้ปัญหา (ดวงมณี, 2553) พ่อลำนลงมือแก้ปัญหาโดยการซักเตือน บอกกล่าวถึงโทษของการติดเหล้าติดเพื่อนและพ่อลำนบางคนอาจสั่งห้ามลูกหลานดื่มเหล้าและแจ้งการเที่ยวเตร่กับเพื่อน ดังคำที่พ่อลำนกล่าวว่า “เหือเขาเอ็ดแนวมีดี คอบโคจะได้เจริญ มีความสุข” เพราะลูกหลานจะเชื่อฟังพ่อลำนเนื่องจากการเป็นตกตลกกันตั้งแต่เริ่มต้นการพ่อลำนลูกหลานว่าจะเชื่อฟังกัน หากเดือนแล้วไม่เชื่อจะมีการตักตวงความเป็นพ่อลำนลูกหลานกันได้ 5. ขั้นตอนติดตามผล (วัชร, 2525) พ่อลำนจะติดตามผลการช่วยเหลือโดยสอบถามกับญาติพี่น้อง ผู้ใกล้ชิดกับลูกหลาน หรือสอบถามกับลูกหลานโดยตรง เช่นพ่อลำนได้สอบถามญาติบ้านใกล้ลูกหลานว่า “เป็นแนวเลอนื้อ ลูเอื่อนั้น ไคแนละบ้อ” “เป็นชะเลอนื้อทางพุนีละบ้อ” ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการการให้คำปรึกษาที่ ดวงมณี (2553) ได้กล่าวว่าการให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการที่ใช้ทั้งวิทยาศาสตร์และศิลปะ มีขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นเริ่มต้นการปรึกษาและการสร้างสัมพันธ์ภาพ ขั้นสำรวจเพื่อทำความเข้าใจกับปัญหา ขั้นจัดการปัญหาและขั้นยุติปัญหา ส่วนวัชร (2525) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการให้คำปรึกษา มี 8 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นเริ่มให้คำปรึกษา ขั้นระบุปัญหาและสาเหตุของปัญหา ขั้นระบุวัตถุประสงค์ ขั้นวางแผนแก้ปัญหา ขั้นปฏิบัติตามแผน ขั้นประเมินผล ขั้นยุติ และขั้นติดตามผลซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิคม (2554) ที่ได้ทำการศึกษาบทบาทพ่อลำนในการสร้างความปรองดองในชีวิตสมรสผลการศึกษาพบว่าพ่อลำนมีความสำคัญในการสร้างความปรองดองในชีวิตสมรสของชาวผู้ไทให้มีความสำคัญกับการแก้ปัญหา การรวมขอม การไกล่เกลี่ย การเจรจา การสร้างสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว

3. เทคนิคการให้คำปรึกษาของพ่อลำนในการให้คำปรึกษาลูกหลานนั้นถึงแม้ยังไม่มีผู้ศึกษาแต่ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยพบว่าเทคนิคการให้คำปรึกษาของพ่อลำนนั้นเกิดจากประสบการณ์ การถ่ายทอดภูมิปัญญาจากบรรพบุรุษและ โวหารของพ่อลำนแต่ละคนซึ่งพ่อลำนบางคนอาจกล่าวเป็นพยางค์กับลูกหลานเพื่อให้เป็นข้อคิดคติเตือนใจแก่ลูกหลาน พ่อลำนมีเทคนิคการให้คำปรึกษาเพื่อให้เกิดผลที่ดีในกรณีศึกษา 1-15 พบเทคนิคที่ใช้ 8 เทคนิค คือ 1. มีการสร้างความสัมพันธ์กับครอบครัว (วิไลลักษณ์, พงพันธ์, 2556) ในทุกกรณีของการเป็นพ่อลำนนั้น พ่อลำนจะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในครอบครัวของลูกหลานโดยอยู่ในฐานะพ่อคนที่สองของลูกหลานซึ่งลูกหลานให้ความเคารพเชื่อฟังมากและอาจจะมากกว่า

พ่อแม่จริงๆ เพราะการที่จะเลือกบุคคลใดเป็นพ่อล่ำม บุคคลนั้นต้องมีคุณสมบัติพร้อมทั้งคุณวุฒิ วิทยุ และต้องเลือกบุคคลที่คิดว่าจะรักและเคารพเพื่อพึ่ง ดูแลกันตลอดไป พ่อล่ำมลูกล่ำมถือเป็นครอบครัวเดียวกัน ญาติ บุคคลในครอบครัวของพ่อล่ำมนั้นถือว่าเป็นญาติของลูกล่ำมด้วย เป็นการนับญาติเป็นพี่น้องเป็นคนในครอบครัวเดียวกันจริงๆ ในบางครอบครัวหากพ่อล่ำมบางคนมีฐานะก็อาจจะแบ่งมรดกให้ตามสมควรด้วย ในสังคมชาวผู้ไทดั้งเดิมนั้นเป็นชนกลุ่มน้อยที่อพยพมาจากสิบสองปันนา การแต่งงานแบบพ่อล่ำมนั้นเป็นถือเป็นการสร้างครอบครัวชาย สร้างความมั่นคงของครอบครัวและชุมชนด้วย 2. การสร้างข้อตกลงกันในเรื่องดิน(อุมาพร, 2544) กล่าวคือก่อนที่จะตกลงเป็นพ่อล่ำมนั้น ญาติฝ่ายชายจะเป็นฝ่ายที่จะต้องดำเนินการหาพ่อล่ำมซึ่งจะต้องมีดอกไม้เทียนคู่ไปขอให้บุคคลที่มีความพร้อมเป็นพ่อล่ำมให้และมีการตกลงกันในเรื่องดินว่าถ้าจะให้ให้เป็นพ่อล่ำมก็ขอให้เชื้อพี่กัน ถ้าไม่ตกลงก็ไม่รับเป็นพ่อล่ำม ดังคำที่ว่า “*ແ່ນລະເຫຼືອເປັນພໍ່ລ່າມກະເຫຼືອເປັນລ່າມຄ້າລ່າມຄູແດ້ ລ່າມຄ້າລ່າມຄູແດ້ ລ່າມຄ້າລ່າມຄູແດ້*” ให้เพื่อที่เมื่อเกิดปัญหาจะสามารถพูดคุยแก้ไขปัญหาร่วมกันได้ ในอนาคตหรือพ่อล่ำมอาจมีการตกลงให้รางวัลให้ของขวัญแก่ลูกล่ำมถ้าลูกล่ำมยินยอมปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำแนะนำของพ่อล่ำมเช่น พ่อล่ำมตกลงจะให้รถไถนาแก่ลูกล่ำมเพื่อให้ลูกล่ำมมีความสะดวกสบายขึ้นในการทำนาแต่ต้องปฏิบัติตามข้อตกลงกัน 3. มีการตั้งเป้าหมาย(อุมาพร, 2544) ในการตั้งเป้าหมายเมื่อเกิดปัญหาพ่อล่ำมย่อมต้องการให้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับลูกล่ำมหมดไป จึงตั้งเป้าหมาย เช่นว่าต้องการให้ครอบครัวลูกล่ำมมีความสุข ลูกล่ำมมีความสุขประพฤติดีดี ดูแลครอบครัวได้ ดังคำว่า “*ລູຫລານສິໄດ້ມີຄວາມສຸຂ ຂອເຫຼືອເອັດຂອເຫຼືອແກ້*” 4. การตั้งคำถาม(วิไลลักษณ์, พงพันธ์, 2556) พ่อล่ำมมีการตั้งคำถาม สอบถามลูกล่ำมเมื่อเกิดปัญหาขึ้น จะได้ทราบสาเหตุและแก้ปัญหาได้ต่อไป เช่น เป็นแนวเลคือได้ขึ้นขามิติ “*ເປັນແນວເລືອໄດ້ບຶຮຸນພອ ເຫຼືອເວັດສູ່ເວັດພິງ ສິໄດ້ຮ່ອຍດີ ຄ່ອຍແກ້ຍ່າອັກຍ່າອຳ*” 5. การออกคำสั่ง (อุมาพร, 2544) พ่อล่ำมมีการออกคำสั่งกับลูกล่ำมให้ปฏิบัติตาม เช่นสั่งห้ามไม่ให้ลูกบ้านออกไปหาเพื่อน ห้ามดื่มเหล้าเป็นอันขาด การให้คำแนะนำ พ่อล่ำมให้คำแนะนำแก่ลูกล่ำม เช่นแนะนำให้ลูกล่ำมปฏิบัติตัวในการประกอบอาชีพ การทำงานร่วมกับคนอื่น ดังคำกล่าวเช่น “*ເຂາເອັດສາເດັດແນວລະເອັດຄອບໂຄວຸ່ນວາຍ ຫາຄວາມສຸຂມີໄດ້ ຕໍ່ໄປນີ້ເຫຼືອເອັດເຫຼືອສ້າງ ແນວເລືອຕິກະເອັດຄືບ້ານຄືເອັດເອັດ*” 6. การมอบหมายงาน (อุมาพร, 2544) พ่อล่ำมมอบหมายงานให้ลูกล่ำมเพื่อให้ลูกล่ำมได้รู้จักฝึกตนเอง มีความรับผิดชอบ และมีความภาคภูมิใจในตนเอง กล่าวเช่น “*ເຫຼືອເຈົ້າຢູ່ເອັດຢູ່ຮຸນ ມື້ບູນມື້ທານກະໄປເອັດໄປຮ່ອຍການຢູ່ວັດ ແນວລະໄດ້ບູນ*” และ 7. การแสดงบทบาทการสมมติ (เมธินันท์, 2539) การแสดงบทบาทของพ่อล่ำมคือ การปฏิบัติตัวเป็นพ่อที่เป็นแบบอย่างที่ดีตามคุณสมบัติของพ่อล่ำมจะต้อง มีความประพฤติที่ดี มีความเป็นผู้นำ มีครอบครัวที่สมบูรณ์ เป็นคนที่มีคุณธรรม เป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ลูกล่ำม ให้ลูกล่ำมประพฤติตามแบบอย่างเพื่อให้ครอบครัวของลูกล่ำมเข้มแข็งมีความสุข ถ้าหากพ่อล่ำมประพฤติตัวไม่ดีก็ไม่สามารถบอกสอน หรือแนะนำลูกล่ำม พ่อล่ำมจะขาดการเคารพเชื่อถือจากลูกล่ำม ดังคำกล่าวของพ่อล่ำมที่ว่า “*ຖ້າພໍ່ເອັດມີດີ ຄິນເລົ່າເມາຍາ ລະເບາະດູສອນດູໄດ້ຮ່ອຍ ລຸກະມີພິງຄວາມແລ້ວ ແ່ນພໍ່ເມາເອັດຢູ່ກາງບ້ານ*” พ่อล่ำมนั้นจะเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นบุคคลที่จะอบรมสั่งสอนผู้อื่นได้ มีความสุขุมรอบคอบ เป็นกลาง 8. การกระตุ้นให้กำลังใจ(อุมาพร, 2544) พ่อล่ำมจะให้กำลังใจแก่ลูกล่ำมเสมอเมื่อเกิดปัญหาต่างๆ จะไม่ดุคำ จะคอยให้กำลังใจและประทับประคองให้ลูกล่ำมมีกำลังใจต่อสู้ให้ผ่านพ้นปัญหาไปให้ได้ ดังที่พ่อล่ำมได้กล่าวว่า “*ເຫຼືອເອັດເຫຼືອສ້າງເຫຼືອດີເວ ໂພກະສຳພໍ່ ເມກະສຳແມ່ ຄນເຂາຢູ່ນຳເວກະເປັນຮຸນຄາລະ ພອດຳພອດຕິກະອດເອ ເປັນຄຸນນັ້ນລະ*” หมายถึงให้ลูกล่ำมทำประโยชน์และสร้างครอบครัวในทางที่ดี ให้ทำติดต่อกัน สามีกໍทำหน้าที่พ่อให้ดี ภรรยาทำหน้าที่แม่ให้ดี คนเรานั้นอยู่ด้วยกันก็เพื่อธรรมดาที่จะมีปัญหา ให้มีความอดทน คนอื่นก็เป็นเหมือนกันซึ่งสอดคล้องกับเทคนิควิธีการให้คำปรึกษาครอบครัวตามทฤษฎีโครงสร้างครอบครัว (เมธินันท์, 2539) ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคต่างๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพเช่น เทคนิคการแสดงบทบาท (Enactment) การสร้างข้อตกลงกันในเรื่องดิน (Contract) การ

ตั้งเป้าหมายในการบำบัด(Decide Goal) การให้คำแนะนำ(Advising) การมอบหมายการบ้าน(Home Work) การออกคำสั่ง(Command)เทคนิคการสร้างสัมพันธ์ในครอบครัว (Joining) และ สอดคล้องกับงานวิจัยของกุหลาบ (2540) ที่ได้ศึกษาวิจัยสัมพันธภาพในครอบครัวกับปัญหาเสพติด และพฤติกรรมทางเพศของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวที่ดีจะมีการปฏิบัติต่อบุคคลในครอบครัวที่ดี เช่น ให้ความเคารพผู้อาวุโส ช่วยเหลือเกื้อกูลพี่น้อง และบุคคลในครอบครัว รับผิดชอบกิจกรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของอุบลรัตน์ (2543) ที่ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษารอบครัวต่อสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง โรงเรียนนิคมวิทยาจังหวัดระยอง พบว่านักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษารอบครัวมีสัมพันธภาพภายในครอบครัวดีขึ้นและแสดงพฤติกรรมที่มีปัญหาลดลง

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณพี่น้องชาวไทยบ้านภูผาหัว ที่ให้ข้อมูลและความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่ผู้วิจัยจัดขึ้น งานวิจัยในครั้งนี้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา ไชยพันธุ์. (2544). การให้คำปรึกษารอบครัว(พิมพ์ครั้งที่2). ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา
ศึกษาศาสตร์:มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กุหลาบ รัตนสังขธรรม. (2540). สัมพันธภาพทางครอบครัวกับปัญหาเสพติดและพฤติกรรมทางเพศ
ของนักศึกษาในระดับอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพฯ:รายงานการวิจัยโครงการวิจัยโรคเอดส์.
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฐวิทย์ รัตนพลแสนย์. (2549). การให้คำปรึกษารอบครัวเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตสมรสของคู่สมรส
ทหารเรือ. ปริญญานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงมณี จงรักษ์.(2553). ทฤษฎีการให้การปรึกษาและจิตบำบัดเบื้องต้น. สำนักพิมพ์ส.ส.ท.กรุงเทพฯ.
- นิคม กองเพชร.(2554). บทบาทของพ่อล้าม : ความปรองดองพื้นฐานในชีวิตสมรสของชาวผู้ไท.
ปริญญานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นำชัย อุปัญญา.(2538). บทบาทของพ่อล้ามชาวผู้ไทตำบลคำชะอี อำเภอกำชะอี จังหวัดมุกดาหาร.
ปริญญานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษา (เน้นมนุษยศาสตร์)มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- เพ็ญภา กุลนาคดล. (2547). การศึกษาและพัฒนากิจกรรมปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกครอบครัวในครอบครัวของผู้ป่วย
ซึมเศร้า. ปริญญานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2555). การให้คำปรึกษารอบครัวตามแนวทฤษฎีโครงสร้าง. คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช (2548). ประมวลสาระชุดวิชาการบริการและช่วยเหลือครอบครัว

หน่วยที่ 11-15.มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.นนทบุรี.

เมธิมินทร์ ภิญโญ.(2539). การให้คำปรึกษาเบื้องต้น. [ม.ป.ท.]:ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา

การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิบูลย์ รัตนวรรณ. (2551). บทบาทของพ่อล่ามชาวผู้ไทยบ้านกุดหว้า ตำบลกุดหว้า อ.ภูผินรายณ์

จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง
ท้องถิ่นมหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วิภาดา อินทรพานิชย์.(2542).บทบาทครูของชาวผู้ไทยบ้านธาตุ อำเภวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร.

ปริญญาานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษา (เน้นมนุษยศาสตร์)มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.

วิไลลักษณ์ พงษ์โสภณและพงษ์พันธ์ พงษ์โสภณ.(2556).ทฤษฎีและเทคนิคการให้บริการปรึกษา.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย:กรุงเทพฯ.

วัชร ทรัพย์มี.(2533).ทฤษฎีและกระบวนการให้คำปรึกษา.กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์ภาพการพิมพ์.

อุมาพร ตรังคสมบัติ.(2544).จิตบำบัดและการให้คำปรึกษาครอบครัว.ศูนย์วิจัยและพัฒนาครอบครัว

กรุงเทพมหานคร.

อุบลรัตน์ ฌวีวงศ์(2543).กรณีศึกษา:ผลของการให้คำปรึกษาครอบครัวต่อสัมพันธภาพภายใน

ครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง โรงเรียนนิคมวิทยา

จังหวัดระยอง.ปริญญาานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา

มหาวิทยาลัยบูรพา.

อรพรรณ ลีอนุชวัชชัย(2553).การให้คำปรึกษาทางสุขภาพ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร.